

Βιβλιογραφία:

Συνοδείας Σπυριδωνος Ξένου, αρχιμ., «Αρχιμανδρίτης Ιωακείμ Σπετσιέρης Νεοσκηπτιώτης. Ανέκδοτα από τη ζωή του», *Ὁ Ὅσιος Γρηγόριος 4* (1979) 47-55. Ιωσήφ μοναχού, *Πατερικά μορφαί Νέας Σκίτης*, Θεσσαλονίκη 1988, σ. 40-51. Ιωακείμ Σπετσιέρης, αρχιμ., «Απομνημονεύματα», *Αγιορείτικη Μαρτυρία 6* (1990) 53-54, 11 (1992) 120. Ιωακείμ Σπετσιέρης, αρχιμ., *Η ερημίτης Φωτεινή*, Άγιον Όρος 112006. Μωσής Αγιορείτης, μον., *Μέγα Γεροντικό εναρέτων Αγιορείτων του εικοστού αιώνας*, Θεσσαλονίκη 2011, σ. 366-369.

Ιωακείμ. Μελουργός-Κωδικογράφοι.

1. Ιβηρίτης. Μοναχός (18ος αι.). Στο όνομα του παρόντος Ιωακείμ Ιβηρίτου μοναχού παραδίδει ο υπ' αριθμόν 24 μουσικός κώδικας της συλλογής, σήμερα, Παναγιώτη Γριτσάνη της ιεράς μητροπόλεως Ζακύνθου (χειρόγραφο του 18ου αι.), μία μελοποίηση του Χερουβικού ύμνου, σύμφωνα με πληροφορία, η οποία αντλήθηκε από το έργο του Μιχάλη Αδάμη, «Κατάλογος των Χειρογράφων της Βιβλιοθήκης Παναγιώτου Γριτσάνη αποκειμένων νυν εν τη Ιερά Μητροπόλει Ζακύνθου», *ΕΕΒΣ* 35 (1966) 313-365. Δυστυχώς, δεν διευκρινίζεται ο ήχος της μελοποίησης (βλ. Καραγκούνης, σ. 492-493), ενώ δεν κατέστη εφικτό να επισημανθούν επιπλέον μαρτυρίες για τον εν λόγω Ιωακείμ Ιβηρίτη μοναχό. Η τοποθέτησή του στον 18ο αι. γίνεται με εξαιρετικώς μεγάλη επιφύλαξη, βάσει του χρονικού προσδιορισμού του ως άνω μουσικού κώδικος. Κ.ΚΑ.

Βιβλιογραφία:

Καραγκούνης, Κ.Χ., *Η παράδοση και εξήγηση του μέλους των Χερουβικών της βυζαντινής και μεταβυζαντινής μελοποίησης*, Αθήνα: IBM 2003.

2. [Ιωάννης] μοναχός του Χαρσιανίτου, δομestικός Σερβίας. Ο Ιωακείμ πρέπει να έζησε στην Κωνσταντινούπολη κατά το πρώτο μισό του 15^{ου} αι. Το κατά κόσμον όνομά του ήταν -μάλλον- Ιωάννης· έτσι μαρτυρείται σε ορισμένες μουσικές πηγές [βλ. για παράδειγμα τον κώδικα Βατοπαιδίου 1528 (μέσα 15^{ου} αι.), φ. 84r-v, που εντόπισε και σχολίασε ο Αντρέας Ιακονίτζης]. Ιωακείμ πρέπει να ήταν το μετέπειτα μοναχικό του όνομα, που (κατά την πάγια στον Ορθόδοξο μοναχισμό συνήθεια) διαμορφώθηκε, κατά την κουρά του, με διατήρηση του αρχικού γράμματος (Ι) του κοσμικού ονόματός του. Ως μοναχός (όπως απερίφραστα χαρακτηρίζεται τις περισσότερες φορές) εγκαταβίωσε -ίσως- σε γνωστό μονα-

στήρι της Κωνσταντινούπολης, στη μονή Χαρσιανίτου, στην οποία και οφείλεται -μάλλον- η χαρακτηριστική προσωνημία που τον συνοδεύει πάντοτε στις επισημανθείσες μουσικές πηγές [: Ιωακείμ μοναχός του Χαρσιανίτου]. Πάντως, έχει επίσης εικολογηθεί (από τον Αντρέα Ιακονίτζη και πάλι) ότι «το σημείωμα του Χαρσιανίτου μπορεί και να μη σημαίνει ότι αφορά την ομώνυμη μονή της Κωνσταντινούπολεως». Να προστεθεί εδώ ότι αυτή την εικασία ενισχύει και το γεγονός ότι στην εντοπισθείσα μνεία του Ιωακείμ κάτω από το λαϊκό του όνομα (Ιωάννης), όπου και πάλι σημειώνεται ως Ιωάννης Χαρσιανίτης [βλ. Βατοπαιδίου 1528 (μέσα 15^{ου} αι.), φ. 84r: Ιωάννου του Χαρσιανίτου, δομestικού Σερβίας], ο ίδιος χαρακτηρισμός (Χαρσιανίτης) φαίνεται να επέχει μάλλον θέση επιθέτου ή (τοπικού έστω χαρακτήρα) προσωνημίας παρά να δηλώνει τη μονή της μετανοίας του.

Η μνεία, τέλος, του Ιωακείμ ως δομestικού Σερβίας ουδέποτε ελλείπει από όσες αναφορές έχουν ως τώρα εντοπισθεί γι' αυτόν στις σχετικές πηγές. Τούτο σημαίνει ότι ο εν λόγω τίτλος (που θα μεταφραζόταν, απλούστερα, σήμερα ως πρωτοψάλτης της Σερβίας) του αποδόθηκε νωρίς, πριν και από την άλωση της Κωνσταντινούπολης, εποχή κατά την οποία απαντούν στις μουσικές πηγές οι πρώτες μνείες του ονόματός του, μαζί με την ανθολόγηση του μουσικού του έργου. Κατά τη συγκεκριμένη περίοδο, πριν από την άλωση, «πολλοί Έλληνες πρόσφυγες κατέφυγαν στη Σερβία, κατά τους χρόνους της ηγεμονίας του Τζούρτζιε Μπράνκοβιτς και της συζύγου του Ειρήνης Καντακουζηνού που ήταν Ελληνίδα», σημειώνει ο Αντρέας Ιακονίτζης· και συνεχίζει: «πιθανώς ο μοναχός Ιωακείμ κάτω από αυτές τις συνθήκες κατείχε τον τίτλο δομestικός Σερβίας και έμεινε στη Σερβία ένα χρονικό διάστημα». Ο Miloš Velimirović, επίσης, συνεξετάζοντας και συσχετίζοντας την παρουσία του Ιωακείμ στη Σερβία με την αντίστοιχη περίπτωση του Μανουήλ Χρυσάφης, υποθέτει ότι «ο Χρυσάφης και ο Ιωακείμ ενδέχεται να ήσαν διπλωματικοί ταχυδρόμοι, οι οποίοι μετέφερον μηνύματα από τόπου εις τόπον, ιδίως όταν έπρεπε να διέλθουν και δι' εχθρικού εδάφους, εις εν περίπτωση

του μοναχικών ράσων μετά του αξιώματος του ιεροψάλτου πδύνατο να τους παράσχη προστασίαν».

Γενικά, πάντως, δεν υπάρχουν ασφαλείς και περισσότερες πληροφορίες σχετικά τόσο με τον ίδιο τον Ιωάννη/Ιωακείμ και την πιθανή ζωή και δραστηριότητά του στην Κωνσταντινούπολη, όσο και με άλλες λεπτομέρειες της αντίστοιχης δράσης του στη Σερβία και περισσότερο του γνωστού (και εντυπωσιακού, πράγματι) οφικίου του, του δομestικού της Σερβίας. Ο Miloš Velimirović, και πάλι, που εξέτασε ειδικά την περίπτωση του, καταλήγει συμπερασματικά: «Οιαδήποτε και αν είναι η οδός της ζωής του Ιωακείμ, εν γεγονός μένει αναντιρρήτως αποδεδειγμένον, ότι περί το 1453 ο Ιωακείμ έφερε το αξίωμα του "δομestικού Σερβίας", πράγμα το οποίον αποτελεί ασφαλώς την παλαιότεραν χρονολογημένην μνείαν της Σερβίας σχετικώς με την Βυζαντινήν Μουσικήν». Το συνθετικό έργο του Ιωακείμ είναι αναμφίβολα ενδιαφέρον, περιλαμβάνει δε τα ακόλουθα μελοποιήματα [για τα οποία βλ. περισσότερα και στο βιβλίο του Αντρέα Ιακονίτζη, *Δίγλωσση παλαιογραφία*, σ. 63-65]:

1. Στίχοι από τα Ανοιξαντάρια, σε ήχο πλάγιο του τετάρτου. α) οι στίχοι: Έθου σκότος και εγένετο νυξ [βλ. ΕΒΕ 2406 (έτους 1453, φ. Ματθαίου μοναχού και δομestικού), φ. 30r: Έτερον, κυρ Ιωακείμ μοναχού· [ήχος] πλ. δ' Έθου σκότος και εγένετο νυξ]. β) και· Ως εμεγαλύνθη τα έργα σου, Κύριε [βλ. Ιβήρων 1120 (έτους 1458, φ. Μανουήλ Χρυσάφης), φ. 41v].
2. Στίχοι από το Μακάριος ανήρ, σε ήχο πλάγιο του τετάρτου. α) ο στίχος Και οδός ασεβών απολείται [βλ. ΕΒΕ 2406 (έτους 1453, φ. Ματθαίου μοναχού και δομestικού), φ. 38r: Έτερον, κυρ Ιωακείμ μοναχού· [ήχος] πλ. δ' Και οδός ασεβών απολείται]. β) και ο καλοφωνικός πρόλογος Και απορρίψωμεν τον ζυγόν αυτών [βλ. ΕΒΕ 2406 (έτους 1453, φ. Ματθαίου μοναχού και δομestικού), φ. 335r: Ο β' στίχος, Ιωακείμ μοναχού του Χαρσιανίτου· [ήχος] πλ. δ' Και απορρίψωμεν αφ' ημών].
3. Πρόλογος, από την ενότητα των προκειμένων, σε ήχο τέταρτο.

[βλ. Ιβήρων 1120 (έτους 1458, φ. Μανουήλ Χρυσάφης), φ. 228v: Πρόλογος, Ιωακείμ μοναχού· [ήχος] δ' Τω οίκω σου πρέπει αγίασμα, Κύριε].

4. Στίχος από τη δεύτερη στάση του Λατρινού πολυελέου, σε ήχο πλάγιο του δευτέρου νενανώ.

α) ο στίχος Και εκτινάξαντι Φαραώ [βλ. ΕΒΕ 2401 (4^ο τέταρτο 15^{ου} αι.), φ. 92v: Του κυρ Ιωακείμ μοναχού· [ήχος] νενανώ Και εκτινάξαντι Φαραώ].

5. Κοινωνικά.

α) δύο των Κυριακών, Αινείτε τον Κύριον, σε ήχο δεύτερο [βλ. ΕΒΕ 2406 (έτους 1453, φ. Ματθαίου μοναχού και δομestικού), φ. 254r-v: Έτερον, ποίημα κυρ Ιωακείμ μοναχού του Χαρσιανίτου και δομestικού Σερβίας· ήχος β' Αινείτε τον Κύριον. Λειμώνος 258 (έτους 1527, φ. Μακαρίου διακόνου), φφ. 259r-v].

β) και σε ήχο πλάγιο του δευτέρου νενανώ [βλ. ΕΒΕ 2406 (έτους 1453, φ. Ματθαίου μοναχού και δομestικού), φ. 264r-v: Έτερον κοινωνικόν, ποίημα κυρ Ιωακείμ μοναχού του Χαρσιανίτου και δομestικού Σερβίας· [ήχος] νενανώ Αινείτε τον Κύριον].

γ) και ένα ψαλλόμενο κατά την Τρίτη, Εις μνημόσυνον αιώνιον (με προσαρμογή πάνω στο ίδιο και του ψαλλόμενου κατά την Τετάρτη- θεομπορικού Ποτήριον σωτηρίου λήψομαι), σε ήχο δεύτερο [βλ. ΕΒΕ 928 (3^ο τέταρτο 15^{ου} αι.), φ. 151r: Ιωακείμ μοναχού· [ήχος] β' Εις μνημόσυνον αιώνιον].

6. Στιχηρό στους μεγαλομάρτυρες Γεώργιο, Δημήτριο και στους δύο Θεοδώρους, σε ήχο πλάγιο του τετάρτου [βλ. Κουτλουμουσίου 452 (16^{ου} αι.), φφ. 219v-220r: Στιχηρόν ψαλλόμενον εις τους αγίους μεγαλομάρτυρας του Χριστού Γεώργιον, Δημήτριον και τους δύο Θεοδώρους· εμελίσθη δε παρά του εν μοναχοίς κυρ Ιωακείμ του Χαρσιανίτου· ήχος πλ. δ' Υπέρ την φύσιν αγωνισάμενοι].

7. Μαθήματα.

α) δύο θεοτοκία Μεγαλυνάρια:

ι. Χαίρε, η της χάριτος πηγή, σε ήχο πρώτο [βλ. ΕΒΕ 2406 (έτους 1453, φ. Ματθαίου μοναχού και δομestικού), φφ. 421r-422r: Θεοτοκίον, ποίημα κυρ Ιωακείμ μοναχού του Χαρσιανίτου και δομestικού Σερβίας· ήχος α' Χαίρε, η της χάριτος πηγή. Λειμώνος 258 (έτους 1527, φ. Μακαρίου διακόνου), φφ. 321v-325r. Ιβήρων 1000 (2^ο μισό 16^{ου} αι.), φφ. 80v-84v: Έτερον στιχηρόν

εις την αυτήν εορτήν· κυρού Ιωακείμ μοναχού του Χαρσιανίτου· ήχος α΄ Χαίρε, η της χάριτος πηγή. Λειμώνος 350 (αρχές 17^{ου} αι.), φφ. 10ν-12ν. Βλ. το ίδιο μάθημα εξηγημένο από τον Χουρμούζιο Χαρτοφύλακα στον κώδικα ΜΠΤ 734, φφ. 94r-97v], και ii) και Σε μεγαλύνομεν την όντως Θεοτόκον, σε ήχο πλάγιο του δευτέρου [βλ. Βατοπαιδίου 1497 (1^ο μισό 15^{ου} αι.), φφ. 335ν-337r]. β) ένα μάθημα στον άγιο Στέφανο, Χαίροις εν Κυρίω στεφανηφόρε, σε ήχο πλάγιο του τετάρτου [βλ. EBE 886 (2^ο μισό 15^{ου} αι.), φφ. 378ν-379ν]. γ) ένα οκτάηχο μάθημα για την Κυριακή της Ορθοδοξίας, Ευφραινέσθω των ορθοδόξων η Εκκλησία [καλλωπισμένο από τον Ακάκιο Χαλκεόπουλο] [βλ. EBE 917 (αρχές 16^{ου} αι., φφ. Ακακίου Χαλκεοπούλου), φφ. 107r-109v: Στιχηρόν της Ορθοδοξίας, οκτώηχον, παρά του εν μοναχοίς Ιωακείμ και αμαρτωλού, του Χαρσιανίτου· αλλ' εκαλλωπίσθη παρά του εν μοναχοίς Ακακίου του Αντωνίου, ψάλλεσθαι κατ' ήχον, περιέχον και τους ήχους οκτώ· μετά δε του ψάλλεσθαι τούτου γίνεται απόλυσις· Ευφραινέσθω των ορθοδόξων η Εκκλησία]. Στο φ. 125r του ίδιου κώδικα παρατίθεται εκ νέου (κάτω από την εξής αναγραφή: Στιχηρόν της λιτής, ψαλλόμενον εις την εορτήν της Χριστού γεννήσεως, μάλλον δε τη Κυριακή της Ορθοδοξίας, εμελίσθη δε παρά του εν μοναχοίς Ιωακείμ του Χαρσιανίτου, ει μάλλον είπερ παρά του Χαλκεοπούλου, οκτώηχον) πλήρες το ποιητικό κείμενο (και μόνον αυτό, αλλά πάντως ημιτελές) του εν λόγω μαθήματος· επειδή, κατά τη μέχρι τώρα έρευνα, πρόκειται για ανέκδοτο υμνογράφημα, το μεταγράφω στη συνέχεια αναλυτικά: «Ευφραινέσθω των ορθοδόξων η Εκκλησία, και σκιρτάτω επί σοι πανύμνητε, θεοτόκε ευλογημένη· αισχυνέσθω δε η θεόμαχος των αιρετιζόντων ομήγυρις, Σίμων ο κάκιστος, ο πασών αρχηγός αιρεσιών, Άρειος ο κατατομεύς της θεότητος, και ο άφρων Σαβέλλιος, ο συναιρών την Τριάδα εις πολυώνυμον μίαν υπόστασιν, και ο πνευματομάχος Μακεδόνης, ο άνοους και άλογος, Απολλινάριος, Ωριγένους η προύπαρξις, και η κενή αποκατάστασις, Μοντάνου το πονηρόν και αθεώτατον πνεύμα, και Παύλου ο άλογος, και ανυπόστατος λόγος και ευδιάχυτος, Νεστορίος, ο διαιρετής της Χριστού υποστάσεως, ο την Τριά-

δα αρνούμενος, και τετράδα λατρεύων, και σε θεοτόκε θεού μητρον μη προσέμενος, η πολυκέφαλος ύδρα και ακέφαλος, η συχχυτική των Χριστού φύσεων, Ευτυχής, Διόσκουρος, Σεβήρος, Ιάκωβος, Θεοδόσιος, Ακίνδυνος, Βαρλαάμ, Γρηγόριος, Ιουλιανός, Αφθαρτοδοκούς και Πέτρος ο δειλίαιος, ο την τρισάγιον σταυρώσας θεόπιτα, η Ζήνωνος κένωσις, Πύρρος τε και Μάρης και Σέργιος, οι τεκνιπνάμενοι δυσσεβή νεότευκτον την μαρωνίτην, μονοθέλιπον πίστιν και μονενέργητον, προ δε τούτων απάντων και μετά τούτων και συν αυτοίς ανάρθεμα μανέντι, τω εναντίας αρχάς και στασιώδεις αναπλάσαντι την βορβωρώδη λίμνην πασών αιρέσεων· ημείς δε, ανακεκαλυ[μένω]; [προ;]σώπω, μίαν αρχήν άναρχον, εν υποστάσει τρισίν, ομοούσιον ως κηρύττοντες, τον ένα της Τριάδος σεσαρκωμένον εκ σου ομολογούμεν Χριστόν, εν δυσί τελείαις ταις φύσεσιν, θέλπτι και αυτεξουσία ενεργητικαίς, και σε ως θεοτόκον παναληθή κτετεύωμεν, πανύμνητε πρέσβευε, σωθήναι τας ψυχάς ημών».

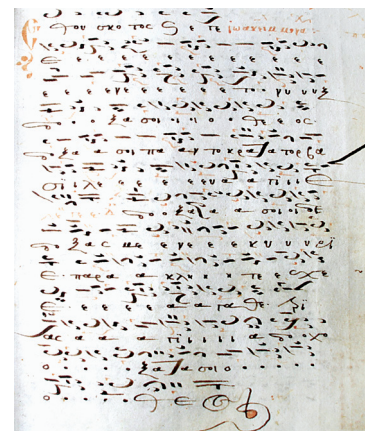
Παραθέτω, τέλος, πανομοιότυπα ορισμένων από τις μουσικές συνθέσεις του Ιωακείμ που ανθολογούνται στον κώδικα EBE 2406, καθώς και την αρχή του παραπάνω οκτάηχου μαθήματος (από τον κώδικα EBE 917). Α.ΧΑΛ.

Βιβλιογραφία:

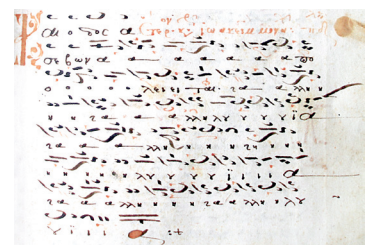
Velimirović, Miloš, «Ιωακείμ μοναχός του Χαρσιανίτου και δομestικός Σερβίας», *Recueil des travaux de l' Institut d' Etudes byzantines* VIII, 2 (1964) 451-459. Velimirović, Miloš, "Joakim monah I domestic Srbije", *Znuk* 62 (1964) 150-155. Βελιμίροβιτς, Μίλος, «Ιωακείμ μοναχός του Χαρσιανίτου και δομestικός Σερβίας», *E* 41 (1964) 406-408. Jakovljević, Andrija, «Ιωάννης (sic) Χαρσιανίτης δομestικός Σερβίας», *Beiträge zur Musikgeschichte Osteuropas* 1 (1977) 261-272. Jakovljević, Andrija, "Jovan (Joakim) Harsijaniti, monah I domestic Srbije", *Arheografski prilozi* 4 (1982) 63-81. Jakovljević, Αντρέας, *Δίηλωση παλαιογραφία και μελωδοί-υμνογράφοι του κώδικα των Αθηνών 928*, Λευκωσία 1988, σ. 59-65. Χαλδαϊάκης, Αχ. Γ., *Ο πολυέλεος στην βυζαντινή και μεταβυζαντινή μελοποιία*, Αθήνα 2003, σ. 436. Χατζηγιακουμής, Μ.Κ., *Μουσικά χειρόγραφα Τουρκοκρατίας (1453-1832)*, τ. Α΄, Αθήνα 1975, σ. 302-303.

3. Μοναχός (14^{ος} αι.). Ως Ιωακείμ μοναχός αναφέρεται σε χειρόγραφο του α΄ ημίσεος του 14^{ου} αι., τον υπ' αριθμόν 1228 (κατάλογοι Benesevic και Μπαλαγεώργος-Κρητικού, σ. 48-49) μουσικό κώδικα της συλλογής της ιεράς μονής Αγ. Αικατερίνης του Σινά (Στιχηράριον Μηνολογίου, Τριωδίου, Πεντηκοσταρίου, φ. 285β-286α, γραμμένο στην πρωτότυπη, λεγομένη, σημειο-

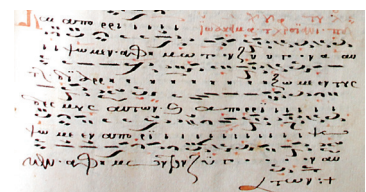
γραφία), ο μελουργός ενός Ιδιομέλου τροπαρίου. Η σχετική αναγραφή έχει ως εξής: «Στιχηρόν ιδιόμελον ψαλλόμενον τη Κυριακή της Ορθοδοξίας εις την λιτήν· το μέλος Ιωακείμ μοναχού· [ήχος] α΄, Ευφραινέσθω των ορθοδό-

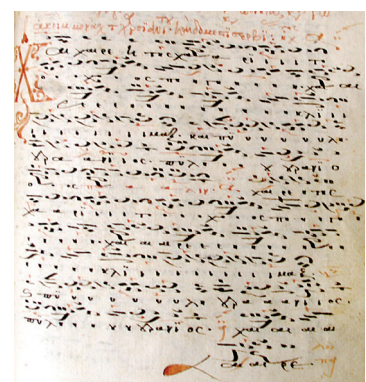
EBE 917, 30a

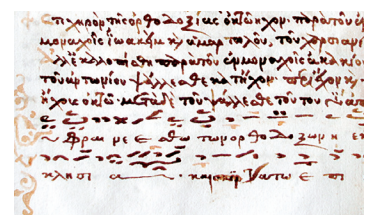
EBE 917, 38a

EBE 917, 305a

EBE 917, 421a

EBE 917, 107a

ξων η εκκλησία». Άλλες πληροφορίες δεν κατέστη εφικτό να επισημανθούν για τον εν λόγω μελουργό. Η προέλευσή του από την ιερά μονή Αγίας Αικατερίνης του Σινά και η χρονική τοποθέτηση αυτού στο α΄ ήμισυ του 14^{ου} αι. εικάζονται -με μεγάλη επιφύλαξη- βάσει του μουσικού κώδικος στον οποίο ανθολογείται η συγκεκριμένη μελοποίηση. Κ.ΚΑ.

Βιβλιογραφία:

Μπαλαγεώργος, Δ. - Κρητικού, Φλόρα, *Τα Χειρόγραφα Βυζαντινής Μουσικής*, Σινά, τ. Α΄, Αθήνα: IBM 2008.

4. Πορτάρης ιεράς μονής Αγίου Παντελεήμονος Αγίου Όρους. Ο παρών Ιωακείμ Αγιορείτης μοναχός και Ιεροψάλτης, γνωστός υπό την ιδιότητά του τού πορτάρη της ιεράς μονής Αγίου Παντελεήμονος Αγίου Όρους, είναι ένας από τους λιγότερο γνωστούς εκπροσώπους της αθωνικής ψαλτικής παραδόσεως. Το όνομά του έφθασε ως εμάς χάρη σε μία μαρτυρία στον μουσικό κώδικα ιεράς μονής Παντελεήμονος Αγίου Όρους 977, Ανθολογία Νέας Παπαδικής, γραμμένη μεταξύ των ετών 1815-1819. Σύμφωνα με τη μαρτυρία, ο εν λόγω Ιωακείμ είχε την έμπνευση να απευθυνθεί στον τότε Άρχοντα Δομestικό -και μετέπειτα Λαμπαδάριο και Πρωτοψάλτη της Μ.Χ.Ε., τον Κωνσταντίνο Βυζάντιο, για να του ζητήσει να εξηγήσει τα Κοινωνικά της Εβδομάδος του μουσικοδιδασκάλου Πέτρου του Πελοποννησίου Λαμπαδαρίου της Μ.Χ.Ε. († 1778). Τα Κοινωνικά αυτά ο Πέτρος Πελοποννήσιος παρέδωσε στη λεγόμενη Εξηγηματική Μουσική Σημειογραφία, η οποία διήλθε από πολλές φάσεις διαρκούς αναλύσεως και απλουστεύσεως, ώσπου να φθάσει στη Νέα Μέθοδος Αναλυτικής Σημειογραφίας Η επιθυμία τού Ιωακείμ εκπληρώθηκε από τον Κωνσταντίνο, εφόσον στο φ. 193α τού ως άνω κώδικος παραδίδονται εξηγημένα τα συγκεκριμένα Κοινωνικά, μάλιστα με την αναγραφή: «Κοινωνικά της εβδομάδος, άπερ συνετέθησαν παρά του μουσικολογιωτάτου κυρ Πέτρου Λαμπαδαρίου του Πελοποννησίου, εξηγήθησαν δε παρά του Κωνσταντίνου Δομestικού, δι' αιτήσεως του πανοσιωτάτου αγίου Πορτάρη κυρ Ιωακείμ» (Στάθης, τ. Β΄, σ. 339-341.) Από σχετική φωτογραφία την οποία δημοσίευσε ο Γρ. Θ. Στάθης κατά την περιγραφή του χειρογράφου (ό.π., σ.